అమృతఝరి

"మనం జీవితంలో ఎందరినో కలుస్తాం........అలాగే మన కెందరో తారసపడతారు........ కానీ అందరూ జీవితాంతం మనతో రారు.... అయితే అందులో కొందరి పరిచయం అమృతఝరిలా తీయగా, మలయమారుతంలా హాయిగా మనల్ని అలరిస్తుంది—?.... ఎపుడో ఒకసారి రేడియోలో ప్రసారమైన ఓ నాటకానికి నాందిగా చెప్పిన మాటలవి....నాకిప్పటికీ గుర్తున్నాయి.

అందులో ఎంతటి నిజముంది?....

అసలు కొన్ని నిజాలు నిజాలని చాలా మందికి తెలిసినా తేలిగ్గా తీసుకుంటారు.... కానీ ఆ నిజాలే అనుభవంలోకి వచ్చినప్పుడు మనసంతా ఎందుకో ఆరాటంతో నిండిపోతుంది.... గుండె అంచుల మాటున గూడుకట్టుకున్న బాధ- అతి తీయని బాదేకావచ్చు- వెచ్చని కన్నీటిగా కరగి కళ్ళల్లో నిలుస్తుంది....ఆకళ్ళు మూసుకుంటే—మూసిన గతం గది తలుపులు తెరుచుకుని- పాత జ్ఞాపకాలు హృదయపు వాకిటి ముందు నిలబడతాయి.

కొన్ని జ్ఞాపకాలు ఆవేదనను కలిగిస్తే- మరికొన్ని ఆ ఆవేదన సంతటినీ మరపించి- తెలిమంచులాంటి ఆనందపు కర్పూరాన్ని వెలిగిస్తాయి.... కొన్ని మనసును రగిలిస్తే మరికొన్ని మనసును ఊరడిస్తాయి. జీవితాంతం జ్ఞాపకాలేకసుక మనిషికి తోడుగా రాకపోతే ఆ మనిషి ఏంకావాలి?"

ఎక్కడో పుడతాం....మరెక్కడో పెరుగుతాం.... చివరికెక్కడో రాలిపోతాం.... అనంతకోటి విశ్వంలో.... ఎన్నోజన్మల పరిమాణంలో- ఈ మానవజన్మ ఎన్ని క్షణాలు ?"

ఈ ఒకటి రెండు క్షణాల్లోనే ఎంతటి ఆత్మీయతలు? ఎన్నివేల అనుబంధాలు ?

నవమాసాలూ మోసి, కని, కళ్ళల్లో పెట్టుకుని పెంచే కన్నతల్లి మరుజన్మలో ఏమవుతుంది ?....

ఒకరి చేయి మరొకరు పుచ్చుకొని ఏడడుగులు ఒకరితో ఒకరు నడచి జన్మ జన్మలకైనా 'నాకు నువ్వు-నీకు నేనూ' అనుకునే దంపతులిద్దరూ, మళ్ళీ జన్మలో ఎవరికే మవుతారు ?....

పట్టాలు పుచ్చుకొని, పరిశోధనలు చేసి, తన మేధస్సునంతా ఉపయోగించి ఎన్నో వింతలూ, విశేషాలూ కనిపెట్టి- బిరుదులూ సన్మానాలూ పొందినా- మళ్ళీ జన్మలో- మానవజన్మే పొందితే-ఓనమాలు నేర్చుకోవాల్సిందేగా ?....

బ్రతికినన్నాళ్ళూ బ్రతికి- చివరకు మట్టిలో కలసిపోవాల్సిందే ! మనిషికీ మట్టికీ ఎంతటి అవినాభావసంబంధం వుంది ?....

ప్రతి దీపావళికీ, అమ్మ వెలిగించి అలంకరించే ప్రమిదల్ని చూసినప్పుడల్లా అలాగే నేను అనుకునేవాడ్ని....మట్టిని ప్రమిదగాచేసి, అందులో నూనెపోసి, వత్తివేసి వెలిగిస్తే అది నిండుగా కనిపిస్తుంది. నూనె అయిపోగానే కొండెక్కిపోతుంది !

ప్రమిదలాంటి మనిషిలో కూడా నూనె లాంటి ఊపిరి ఉన్నంత వరకూ జ్యోతిలాంటి ప్రాణం వెలుగుతూనే వుంటుంది. ఊపిరి కాస్తా పోగానే. ప్రాణం అనంతవాయువుల్లో కలసిపోతుంది....

ఇపుడు శ్యామల వెలిగిస్తున్న ప్రమిదలను చూస్తున్నా- నాకు అలాగే అనిపిస్తోంది.

నారింజరంగు పట్టుచీర కట్టుకుంది. జడ వదులుగా అల్లుకుంది. మా యింటిచుట్టూ వున్న ప్రహరీగోడమీద ప్రమిదలను పెడుతోంది. దీపావళి సంరంభమంతా శ్యామల కన్నుల్లోనే తారట్లాడుతోంది.

ప్రక్కవాళ్ళ పిల్లలతో అరుణ ఏమిటేమిటో కబుర్లు చేప్పేస్తోంది. మూడేళ్ళుకూడా నిండని అరుణ అలా కాళ్ళూచేతులూ తిప్పుకుంటూ మాటలాడుతూంటే నాకూ శ్యామలకూ ముచ్చటేస్తుంది. "కాకి పిల్ల కాకికి ముద్దు" అన్నట్లు, మా అమ్మాయి కనుకనే మాకలా ముచ్చటేస్తుందో- లేకపోతే అరుణను గమనించే వారందరికీ అలాగే అనిపిస్తుందో తెలీదు....

వుండి వుండి టపాకాయలచప్పుళ్ళు మరీ దద్దరగా వినిపిస్తున్నాయి. ఏదో సాధించాలనే ఆశతో వెర్రిగా పరుగులుతీసి, ఏమీ సాధించలేక అలసటతో కూలబడే ఆశాజీవుల్లా తారాజువ్వలు అక్కడక్కడ ఎగురుతున్నాయి.

ప్రమిదలు వెలిగించటం పూర్తికాగానే, అరుణచేత దివిటీలు కొట్టించింది శ్యామల....అప్పటికే పక్కఇంటివాళ్ళ పిల్లలిద్దరూ మతాబులు కాల్చటం ప్రారంభించారు. అరుణకూడా లోపలకు పరుగెత్తి బాణాసంచావున్న బుట్టను తీసుకొచ్చింది.

నేను కూర్చున్న కుర్చీ ప్రక్కనే, తన బుట్టను పెట్టి, అందులోంచి ఓ విష్ణుచక్రాన్నీ, తీగపువ్వల్లనూ తీసి "నాన్నా! ఇవి కాల్చవూ?" అంటూ నాచేతిలో పెట్టింది.

"అమ్మచేత కాల్పించుకో తల్లీ" అని నేను చెప్పాలనుకుంటూండ గానే- "ఇలారా అరుణా- నేను కాల్పిస్తాను"— అంది శ్యామల, గుమ్మం దగ్గర మరో కుర్చీ తాను కూడా వేసుకుని కూర్చుంటూ....

ఎంతో సంబరపడిపోతూ అమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళిపోయింది అరుణ.

ఆ క్షణాన శ్యామల వచ్చి అలా అని వుండకపోతే ఏమయ్యేది ? ఆబాణసంచాను కాల్పించమని అరుణ నాదగ్గర బుంగమూతి పెట్టుకొని గారాలు పెళ్ళబోసేది.... కాదనీ; ఔననీ చెప్పలేక నేను బాధపడవలసి వచ్చేది.

అయినా, నా మనసెందుకో ఆరాటపడుతోంది, బాధతో మెలి తిరిగిపోతోంది. ఎవరితోనైనా చెప్పుకోవాలని మనసుచేసే ఆరాటం అది. తీయని జ్ఞాపకాల అనుభూతులకు ఆనవాలుగా మిగిలిన బాధ అది ?

ఇపుడెవరితో చెప్పుకోవాలి ?

ముప్ఫైఏళ్ళ నా జీవితంలో ఇంతవరకూ ఈ బాధని ఇద్దరికే చెప్పుకున్నాను. అప్పుడెప్పుడో ఓ సారి అమ్మకి ! ఈ మధ్య - అంటే పెళ్ళయిన కొత్తలో, మరోసారి శ్యామలకీ,

ఇపుడు మళ్ళీ అరుణకు చెప్తే బాగుండేది. కానీ నా బాధను అర్థం చేసుకునే మనసూ, వయసూ రెండూ లేవు అరుణకు....

ఎపుడూ కాకపోయినా, దీపావళి రోజున మాత్రం నాకు సరోజిని జ్ఞాపకానికి వస్తుంది.

అందంగా అలంకరించిన దీపాలు ప్రసరించే కాంతిరేఖలనే అందరూ చూడగలుగుతారు. నాకు మాత్రం ఆ కాంతుల లోతుల్లో ఎక్కడో మసకమసకగా సరోజిని రూపమే కనిపిస్తుంది.

చిచ్చుబుడ్లూ, కాకరపువ్వొత్తులూ. మతాబులూ వీటిల్లోంచి వచ్చే పువ్వులే అందరికీ కనిపిస్తాయి–కానీ. నా మనోఫలకంమీద ఎప్పటికీ చెరగిపోని సరోజిని చిరునవ్వుల ముందు ఆ పువ్వులు వెలవెల పోతున్నట్టే కనిపిస్తాయి.

సరోజిని నవ్వుతునప్పుడు బుగ్గలు సొట్టలుపడేవి. ఆ కళ్ళల్లో కవులు కూడా వర్ణించలేని అందమే కనిపించేది.

సరోజిని తాసిల్దారుగారమ్మాయి ! అప్పట్లో.... అంటే పదిహేడు పద్దెనిమిది సంవత్సరాల క్రితం నాటిమాట- అప్పుడు....సరోజినీ వాళ్ళు మాయింట్లో అద్దెకుండేవారు. నాకంటే సరోజిని రెండు క్లాసులు తక్కువే అయినా మేం ఇద్దరం ఒక బళ్ళోనే చదువుతూండటంవల్ల దాదాపు ప్రతిరోజూ బడికి కలసే వెడుతూండే వాళ్ళం.

సరోజిని ఎంత అందంగా వుండేదో అంత చురుగ్గాను వుండేది. అపురూపమైన అందాన్ని అంతకుమించిన తెలివితేటల్నీ యిచ్చిన ఆ భగవంతుడు ఎందుకో సరోజిని పట్ల నిర్దాక్షిణ్యంగా ప్రవర్తించాడని పిస్తుంది.

"సరోజినికి మూడవఏటనే పోలియో వచ్చి కుడికాలు పడి పోయింది. అందుకే పాపం సరిగ్గా నడవలేదు....బడికి తీసుకవెళ్ళ టానికీ మళ్ళీ అక్కడ్నించి తీసుకరావటానికి ఓ రిక్షాను ఏర్పాటుచేశారు వాళ్ళ నాన్నగారు. ఆయన తహశిల్దారు కనుక ఇంటినిండా పనిమనుషు లుండేవారు. ఆ యింట్లో అందరికీ సరోజిని ప్రాణం....నాకుమాత్రం సరోజిని అంటే అభిమానం....

ఒకటి రెండుసార్లు మా నాన్నగారు తాసిల్దారుగారికి చెప్పారు-

'రాయవల్లూరు తీసుకెళ్ళి వైద్యంచేయిస్తే సరోజినికి కాలు వస్తుందేమో చూడమని'....! కానీ ఎక్కడకు తీసుకెళ్ళినా ప్రయోజనం లేక పోయింది. వయసు మరికాస్త ముదిరిన తర్వాత ఆపరేషన్ చేసి కొయ్యకాలు లాంటిది ఏర్పాటుచేయవచ్చునని డాక్టర్లు సలహాఇచ్చారు....

ఆ తరువాత ఓసారి....మా ఊరికి ఓ స్వామీజీగారొచ్చారు. ఎవరైనా ఆయన దగ్గరకు వెళ్ళి తమకున్న ఇబ్బందుల్ని చెప్పుకుంటే వాటికి పరిష్కారమార్గం చెబుతున్నారనీ, పిల్లలు లేని వారికి పిల్లలు పుట్టటంకోసం మంత్రించిన విభూతీ ఇస్తున్నారనీ, రకరకాలుగా చెప్పుకున్నారు.

ఆయనలో ఏదో మహాత్మ్యం వుండి వుండాలనిపించింది. లేకపోతే ఊళ్ళోని పెద్దవాళ్ళంతా ఆయన గురించి ఎందుకలా చెప్పుకుంటారు? సరోజినిని కూడా స్వామీజీగారి దగ్గరకు తీసుకెళ్ళి ఏ వీభూదైనా పెట్టిస్తే ఆమె కాలు బాగుపడవచ్చుననే ఆశ కనిపించింది నాకు.

అందుకే ఓ రోజు బడి అయిపోగానే—నేనూ సరోజినీ మావూరి సత్రంలో మకాం చేసిన స్వామీజీ దగ్గరకు వెళ్ళాం....అక్కడికి రావటానికి, సరోజిని ముందు భయపడింది. నేను ఎలాగో నచ్చచెప్పి తీసుకెళ్ళాను.

నా కిప్పటికి బాగా గుర్తుంది.... స్వామీజీగార్ని చూడగానే, అప్రయత్నంగా నాకెందుకో ఏడుపొచ్చింది... బహుశా ఆయనలో ఏదో శక్తి వుండివుండాలి. లేదా ఆ నమ్మకమైనా నాలో వుండి వుండాలి. అదీ కాకపోతే— నా 'వీక్నెస్' అయివుండాలి. ఎందుకంటే, ఇంత

వయసొచ్చినా ఇప్పటికి అలాంటి సందర్భాల్లో నాకళ్ళు చెమరుస్తాయి. గట్టిగా ఏడవాలనిపిస్తుంది.

ఓసారి ఆగ్రా వెళ్ళినపుడు-అందమైన తాజ్‌మహల్ని వెన్నెట్లో చూసినప్పుడు.

మరోసారి తిరుపతిలో శ్రీనివాసుని దివ్యమంగళ విగ్రహాన్ని చూసినపుడు.

ఇంకోసారి ఎమ్మెస్ రామారావ్ పాడిన 'ఈ విశాల ప్రశాంత ఏకాంత సమయంలో' అనే పాట విన్నపుడూ.

అప్పట్లో—నడవలేక నడిచే సరోజినిని చూసినపుడూ.—ఇలా ఎన్నోసార్లు మనసు మూగగానే రోదించింది.

అపుడు స్వామీజీగార్ని చూడగానే- అందుకే నాకు కళ్ళల్లో నీళ్లు నిలిచాయి. పులిచర్మం మీద కూర్చుని, అంతవరకూ ఏదో పుస్తకాన్ని చదువుతున్న స్వామీజీగారు నన్నుచూసి-

"ఏం బాబూ! ఏం కావాలీ! ఎందుకు అలా ఏడుస్తావ్?" అంటూ నన్ను దగ్గరగా తీసుకొని, ఆప్యాయంగా వీపుమీదరాస్తూ అడిగారు... వచ్చే దుఃఖాన్ని అతికష్టంమీద ఆపుకొని సరోజిని కాలు సంగతి చెప్పాను...

క్షణంసేపు సరోజిని కళ్ళల్లోకి చూసి 'ఇలా రా పాపా' అన్నారు స్వామీజీగారు.

బెదురుతూనే ఆయన దగ్గరికి వెళ్ళింది సరోజిని. ఓసారి ఆమె కాలుపై తమచేత్తో పైనుంచి క్రిందివరకు రాసి ఆ తర్వాత ఆమె రెండు చేతుల్నీ పరిశీలనగా చూశారు.

'మా సరోజినికి కాలువస్తుందాండీ?' ఆశగా అడిగాను.

స్వామీజీగారు చిన్నగా నవ్వి-

"దేవుడు నిన్ను చల్లగా చూస్తాడమ్మా! నీకు త్వరలోనే మంచి జరుగుతుంది" అంటూ ప్రక్కనే వున్న విభూది తీసి ముందు సరోజినికీ, తర్వాత నాకు పెట్టారు.

స్వామీజీగారి మాటలకు మేం ఇద్దరం ఒకరికంటే మరిఒకరం ఆనందంతో మురిసిపోయాం. అంతగా నేను ఆనందించటానికి కారణం ఏమిటో, సరోజినికి కాలు రావాలని నేనెందుకు కోరుకున్నానో, ఆ వయసులో నన్నడిగితే నేనేమీ చెప్పివుండ లేక పోయేవాడ్నేమో?

కానీ....స్వామీజీగారి మాటలు వృథాపోలేదు. ఆయన దీవన నిజమయింది.

ఆ రోజు దీపావళి!...

నాన్నగారు తెచ్చిన బాణసంచాను ఆ ఉదయం ఎండలో పెడుతూంటే-సరోజిని నన్ను పిలిచింది, వెళ్ళాను.

ఎర్రటి పట్టు పరికిణీమీద ముదురు నీలంరంగు సిల్కుజాకెట్టు వేసుకుంది. ఆ బట్టల్లో సరోజిని ఎంతో ముద్దుగా కనిపించింది. ఎపుడూ రెండు జడలు వేసుకునే సరోజిని, ఆ దినం తలంటుపోసుకోవటంవల్ల, వదులుగా ఒక్కటే జడ వేసుకుని, చివర రిబ్బన్‌తో ముడివేసుకుంది. ఆ జడలోంచి తప్పించుకున్న ఒకటి రెండుపాయలు చెవులమీద పడుతూంటే, వాటిని వెనక్కి తీసుకుంటూ-

"కొత్తబట్టలు కుట్టించుకున్నాను చూశావా?" అని అడిగింది.

"బాగున్నాయ్!" అన్నాను.

"మీ నాన్నగారు ఏమేం కొన్నారు?" అడిగింది సరోజిని.

"పాలకోవా, లడ్డూలు, కొన్నారు. మా అమ్మకు చీర కొన్నారు. నాకేమో కొత్త బట్టలు కుట్టించారు. అనక కట్టుకుంటాను."

"వాటి విషయం కాదు నేనడిగేది! టపాకాయలూ-చిచ్చుబుడ్లు.

"ఓస్! అవా?... చాలా కొన్నారు. అవన్నీ ఎండలో పెట్టానుగా!"

"మా నాన్నగారుకూడా బోలెడు కొన్నారు. విమానాలూ, బొట్లు కాల్చటమంటే నాకు భయమని.., నువ్ కాల్పిస్తావా?" అమాయకంగా అడిగింది సరోజిని.

నిజం చెప్పాలంటే బొట్లు కాల్చటం నాకూ భయమే!,.. కానీ ఆమె ముందు నా భయాన్నీ, ఆ భయాన్ని అంటిపెట్టుకున్న అసమర్థతనీ, ఒప్పుకోవటం ఇష్టంలేక 'సరే' అన్నాను.

ఆ రాత్రి దీపాలు పెట్టగానే నాబాణసంచా తీసుకుని సరోజిని దగ్గరకు వెళ్ళాను. గుమ్మం ముందు చిన్న 'గార్డెన్ కుర్చీ' వేసుకుని కూర్చుంది సరోజిని.

"నువ్ దగ్గరుండి మా సరోజచేత కాల్పించవోయ్ మధూ" అన్నారు తాసిల్దారుగారు.

సీమటపాకాయలూ-బొట్లూ ఎలాగో ధైర్యంచేసి అంటించాను.. మధ్య మధ్య, భూచక్రాలూ, విష్ణుచక్రాలూ కాలుస్తున్న సరోజినికి సాయపడుతున్నాను.

తను విష్ణుచక్రాన్ని పట్టుకుంటే నేను కాకరపువ్వొత్తి వెలిగించి దాంతో ఆ విష్ణుచక్రాన్ని అంటించాలని ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు సరోజిని అంది.

"నేను పెద్దదాన్నయ్యేవరకూ- టపాకాయలూ అవీ, నువ్వే నాచేత కాల్పించాలి-" అని !

"ఓ యస్ !" అన్నాను...

"నేను నడవలేనుగా మరి ! పైగా క్రింద ఎక్కడైనా కాల్చి పారేసినవాటికి నిప్పంటే నా కాళ్ళు కాలతాయిగా?... అందుకని నేనిలా కుర్చీలోనే కూర్చుంటాను... నువ్వే అన్నీ కాల్పించాలి-" సరేనా, అన్నట్లు చూసింది నావైపు...

"అలాగే !...ప్రతి దీపావళికీ మనమిద్దరం కలసే కాల్చుకుందాం అన్నాను...

"ఒట్టేనా ?"

"ఒట్టు !"...ఒట్టంటే అదేదో బలమైన మాటనీ, దానికి కట్టుబడి వుండకపోతే ఘోరం జరిగిపోతుందనీ అనుకునే వయస్సు మాదపుడు !

మేం ఇద్దరం అలా బాణాసంచా కాలుస్తుంటే- చూసి, తాసిల్దారుగారు ఎక్కడికో బయటకు వెళ్ళిపోయారు... ప్రమిదల్లో నూనె పోస్తూ వత్తులు సరిచేస్తోంది అమ్మ... సరోజినీ వాళ్ళ అమ్మగారు గుమ్మంలో నిలబడి మమ్మల్ని చూస్తూనే వున్నారు.

అంతలోనే ఆ సంఘటన.

కన్నుమూసి తెరిచేలోగా జరిగిపోయింది ఓ దుస్సంఘటన. కుర్చీలో కూర్చున్న సరోజిని కాకరపువ్వొత్తితో విష్ణుచక్రం వెలిగించబోయింది. ఒక్కసారిగా ఆ విష్ణుచక్రం అంటుకొని అందులోంచి

జారిన ముత్యాలు- సరోజని వళ్ళో పడ్డాయి. ఆమె ఖంగారుపడి-మరో చేతిలో వున్న కాకరపువ్వొత్తికూడా వదిలేసింది. అది కూడా ఒళ్ళోనే పడి సరోజిని కట్టుకున్న పట్టుపరికిణి అంటుకుంది.

ఈ హఠాత్సంఘటనకు హడలిపోయిన సరోజినికి ఏం చేయాలో తోచక, కుర్చీలోంచి క్రిందకు దూకేసింది. నేను శిలా ప్రతిమలా, అలా చూస్తుండిపోయాను తప్ప, ఏమి చేయటాని ప్రయత్నించలేక పోయాను.

సరోజిని అలా క్రింద పడటంలో, నా బాణసంచా వున్న పళ్ళెం మీద పడింది. అవన్నీ ఒక్క-సారిగా అంటుకున్నాయి. సరోజిని ఏడుపు, నా కేకలు, గందరగోళం....క్షణాల్లో అక్కడంతా భీభత్స మయిపోయింది.

చుట్టుప్రక్కల వాళ్ళందరూ వచ్చి చేరారు. అప్పటికే జరగ వల్సింది జరిగిపోయింది. ప్రాణాపాయ స్థితిలో వున్న సరోజినిని అప్పటికప్పుడు మేమంతా హాస్పిటల్‌కి తీసుకెళ్ళాం....తాసిల్దారుగారి కోసం మనుషుల్ని పంపించాం....ఆయన వచ్చేసరికే సరోజిని చచ్చి పోయింది....సరోజినీ వాళ్ళమ్మగారయితే ఎంతగావిలపించారో నేనిపుడు వర్ణించి రాయలేను. కానీ అలా ఎందుకు ఏడ్చారో ఇపుడు చెప్పగలను. పాపం ఆవిడకు మరి పిల్లలు కలిగే అవకాశం లేదట !....

స్వామీజీగారు చెప్పినట్లు, దేవుడు సరోజినిని చల్లగా చూశాడు. అందుకే సరోజిని వళ్ళు చల్లబడిపోయింది. ఆయన ఆశీర్వదించి నట్లు సరోజినీకి మంచే జరిగింది. అంటే కుంటి బ్రతుక్కి స్వస్తి చెప్పి మరో మంచి జన్మకోసం ఆశపడి, మరో లోకానికి వెళ్ళి పోయింది....

కానీ, సరోజిని నాచేత వేయించుకున్న ఒట్టు మాత్రం నాలో నిలిచిపోయింది. నిలిచిపోవటమే కాదు- వయసుతోపాటు అదీ పెరిగి పెద్దదైపోయింది. ఆ ఒట్టును తీసి గట్టున పెట్టాలంటే ఏదో దిగులు. దేవుడికి ద్రోహం చేస్తున్నాననే భయం....

ఆ దిగులూ ఆ భయమూ నన్నింతవరకూ సరోజిని కిచ్చిన మాటను నిలబెట్టుకోనిచ్చాయి.

ఆ తర్వాత మళ్ళీ దీపావళి వచ్చింది....

నాన్నగారు బాణసంచా కొనితెచ్చారు. కానీ నేను మాత్రము కాల్చలేదు.

నేను కాల్చక పోవటానికి అమ్మ! కారణమడిగింది........ చెప్పాను. అంతా చెప్పిన తర్వాత నా మనసు ఎంతో తేలికపడింది... మళ్ళీ ఏ దీపావళికీ బాణసంచా కాల్చమని నన్ను మా వాళ్ళెవరూ ఒత్తిడి చెయ్యలేదు....

కానీ పెళ్ళయిన కొత్తలో, మొదటిసారి నేను దీపావళికి అత్త వారింటికి వెళ్ళినపుడు మా బావమరదులు నా వెంటపడి తారాజువ్వలు వెయ్యమన్నారు. నే నేమీ కాల్చకపోవటంతో, 'కోపమొచ్చిందా?' అని శ్యామల నన్ను రహస్యంగా అడిగింది.

మళ్ళీ మరోసారి సరోజిని కథంతా ఆ రాత్రి శ్యామలకు చెప్పాను. సరోజినిపై ఎంతో జాలిపడింది శ్యామల.

'సృష్టిలో తియ్యనైనది స్నేహమేననీ, ఆ స్నేహం శాశ్వత మైనదనీ'- నన్ను ఓదార్చింది.

మళ్ళీ ఇప్పుడు అరుణకు ఈ కథంతా చెప్తే బాగుండేది.... చిన్న పిల్ల... దానికేం తెలుస్తుంది?... తెలిసినా నన్ను ఎలా ఓదారుస్తుంది?

కానీ ఎవరు ఓదార్చినా- ఎలా నచ్చచెప్పినా- దీపావళి వచ్చిందంటే మనసెందుకో ఆరాటపడుతుంది... బాధతో మెలితిరిగిపోతుంది" ఎవరితోనైనా చెప్పుకోవాలని మనసు చేసే ఆరాటం అది! తీయని జ్ఞాపకాల అనుభూతులకు ఆనవాలుగా మిగిలిన బాధ అది? జీవితాంతం కలసి రాకపోయినా- గడచిపోయిన గతం తాలూకు పుస్తకంలో మిగిలిపోయిన మధ్యపేజీలాంటి పరిచయం మాది...

అమృతఝరిలా తీయగా, మలయమారుతంలా హాయిగా అలరిస్తూనే వుంటుంది.

* (యువ, దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, జూలై 1976).